Ч. 95 Пятниця 1 (13) мая 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостввх на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти полїтичні.

(Делеґациї. — Язикові розпорядженя. — Ішпаньско-американьска війна.)

Вчера в полудне приймав Цїсар на торжественній авдиєнциї австрийску делеґацию. Президент делеґациї посол Яворский підніс в своїй промові заслуги Монарха около удержаня мира, згадав о цїсарскім ювілею, додаючи, що день 2-го грудня будуть обходити всї народи Долитавщини як торжество мира а закінчив висказом горячого желаня, аби Цїсар ще довгі лїта щасливо панував над своїми народами.

Цїсар відповів такою престольною промовою:

„Запевненя щирої льояльности, які ви менї отсе висказали, наповнюють мене правдивим вдоволенєм і прошу панів приймити за них мою цїсарску подяку. Правдиве вдоволенє справляє менї що при нинїшній нагодї можу на ново зазначити, що наші відносини до всїх держав, а особливо до наших сусїдів як найлїпші.

Напруженє викликане грецко-турецким заколотом уступило, а теперішна ситуация дає нам надію, що й дальше згідне співдїланє всїх великих европейских держав причинить ся до сотвореня підстави, на котрій будуть могли мирно розвивати ся полїтичні відносини на всходї.

Позаяк уступили вже причини, для яких в порозумінє з иншими державами мусїли ми розпочати акцию для обмеженя небезпечности, що грозили минувшого року на всходї, то ми рішили відкликати з Крети наші войска і кораблї. Дальша наша співучасть в розвязаню кретийскої справи, обмежить ся на дипльоматичних переговорах. При тій нагодї мило менї висказати найвисше признанє всїм відділам моїх сухопутних і морских сил, висланих на Крету, за їх взірцеве поведенє і точне виповненє обовязків.

З глубоким жалем мушу згадати о вибуху війни між Ішпанією а Сполученими Державами, котрої не удало ся спинити мимо приязної інтервенциї всїх великих европейских держав і підпори Є. Сьв. Папи, як також мимотого, що Ішпанїя була готова до як найбільших уступок. Ми порішили задержати супротив тої війни строгу невтральність, але при тім висказую бажанє, щоби обі воюючі сторони вспіли як найскорше справедливо вирівнати істнуючі противности і закінчити ту сумну війну.

Мій військовий заряд був змушений супротив непевної ситуациї, як також супротив розвитку оружних сил инших держав вести дальше заповіджене вже минувшого року і розпочате закупно оружия і материялів военних. Я пересьвідчений, що в оцїнюваню тих заряджень будете панове руководити ся традицийним патріотизмом і жертвенностию.

Розвиток Босни і Герцеґовини поступає нормально. Видатки на адмінїстрацию тих країв будуть покриті в цїлости їх власними доходами.

Желаю вашим працям як найлїпшого поводженя і сердечно вас витаю".

По престольній промові представив ґр. Тун цїсареви членів делеґаций. О годинї 1-ій приймив цїсар делеґацию угорску.

Язикові розпорядженя не сходять з порядку дневного в дневниках. Онодїшна Politik а вчерашні Nar. Listy удержують, що ґр. Тун не думає відкликати розпорядженя бар. Ґавча, чого усильно домагає ся нїмецка праса. Він жеж заявив виразно в своїй другій проґрамовій річи, що на знесенє сих розпоряджень згодив ся би лише тодї, коли би прийшло до порозуміня межи Чехами а Нїмцями. Nar. Listy кажуть, що ґр. Тун не зніс би сих розпоряджень навіть в такім случаю, наколи би посольска палата більшостию голосів (враз з Дїпавлїм) ухвалила відкликанє розпоряджень. Ґр. Тун не думає уступити перед тероризмом Шенерера. Проґнозу на будуче ставлять чеські дневники таку, що з початком червня збере ся державна рада, щоби продовжити язикові розправи, почім імовірно прийде до вибору язикової комісиї. Хоч би і більшість сеї комісиї ухвалила знести розпорядженя, то ґр. Тун не потребує слухати сего голосу.

Війна ішпаньско-американьска розвиває ся пиняво. Доси провірено всесторонно, що на Филипинах повелось Американцям знищити до тла 11 военних (старих) кораблїв ішпаньских. Ескадра американьска стоїть в заливі Манїллї. За інтервенциєю консулїв европейских залишив контрадмірал американьскої ескадри бомбардованє Манїлї під услівєм, що Ішпанцї будуть спокійно заховувати ся. Місто Кавіте враз з арсеналом попало в руки Американцїв. Плян Американцїв лежить на разї в тім, щоби спонукати жителїв Филипин до повстаня. Доси зворохобились жителї міста Панай на острові Міндоро, але ґенерал ішпаньский Бізаєс усмирив ворохобників, причім послїдні втратили до 500 людий.

На водах антильских обі воюючі сторони лагодять ся доперва до рішучого бою. В недїлю, як ми вже доносили, чути було канонаду на водах повисше острова Ґаїті. Американьска

---

9)

Антиллї і Багама.

IV.

Ґаїті або давна Еспаньоля і муриньска република. — Нещасливе місто.— Дещо з житя в муриньскій републицї. — Чорні деспоти.

(Дальше).

Espaniola es una maravilla (Еспаньоля єсть чудо), так писав Колюмб до ішпаньскої королевої Ізабелї; і дійстно, то на причуд красний край, зі своїми мов рай городами та майже невичерпаним богатством; чудні тут люди та й чудна істория краю. Згадаймо лиш то, що за короткий час, бо ледви за три сотки лїт, змінили ся тут три окремі раси людий, червона, біла і чорна, що на переміну панували на острові індияньскі кацики, ішпаньскі віцекоролї, француські розбишаки і ґубернатори, мулятскі і муриньскі президенти, чорні королї і цїсарі, а вже сї короткі черти історії покажуть нам, що дивна була минувшість сего острова і богата в страшні події, що переміняли всї відносини. Цїлий ряд найважнїйших подій відбував ся на тім місци, де нинї стоїть місто Кап Ґаїті. Тут оснував Колюмб першу европейску оселю на американьскій земли, злощасний форт Навідад; тут оснували флїбустієри з Тортуґи оселю Кап Франсе (Cap Français), котра свого часу величала ся придомком: „Західно-індийский Париж", і де француські плянтатори жили як в раю. Тут мали свою резиденцию муриньскі цїсарі: Христоф I. і Сулюк або Фавстин I. і тут положено основу до нинїшної муриньскої републики Ґаїті. Як-раз в нинїшну пору годить ся пізнати близше початок сеї муриньскої републики, бо в Европі загально думають, що революциї на західно-індийских островах то звичайні собі бунти лихо зорґанїзованих волоцюґів, котрі можна легко придушити. Але як-раз істория муриньскої републики на Ґаїті показує, що такі бунти доводять до страшного проливу крови і тягнуть ся дуже довго та остаточно кінчать ся війною, котра коштує і богато гроша і богато крови.

З попередного вже знаємо, як на Ґаїті наетала француска кольонія, тепер же побачимо причини, що довели єї до упадку. Француські кольонїсти почали були так само як і Ішпанцї спроваджувати на остров муриньских невільників, бо Індияни і вимирали і не здібні були до тяжкої роботи та й не хотїли іти в неволю до білих. Але хоч і з муринами плянтатори обходили ся дуже не по людски та страшно їх мучили та збиткували ся над ними, то все-таки з часом назбирало ся їх тут так богато, що вже в 1785 р. було муринів 500.000 душ, а білих ледви 30.000, а крім того було ще й 30.000 мішанцїв або мулятів, то єсть, людий, потомків по білих втїкачах, котрі побирали ся з муринками. Мулятів уважано за вільних людий, але они не мали нїякого права і в суспільности уважали єї за людий низького походженя. Коли в 1789 р. вибухла у Франциї революця, то і на Ґаїті заворушило ся; революцию занесли туди ті мішанцї, що дістали ся були до Франциї і там виховували ся та учили ся. Нові ідеї іменно засада, що всї люди без ріжницї походженя і барви тїла суть вільні, родять ся і умирають з рівними правами, додали гнобленим муринам такого духа, що они тихцем приготовили повстанє, котре й вибухло в 1791 р.

Проводирів повстаня в перших початках спохлено і страшно мучено, живцем брали їх на тортури, але революция ще лиш більше і сильнїйше ширила ся дальше. Десять лїт вела ся так борба, аж наконець муринови Тусен Бреда (Toussaint Breda), що родив ся в 1745 р. недалеко Кап Ґаїті, удало ся вирвати Ґаїті зовсїм зпід француского пановавя. Тусен Бреда, або, як він сам себе називав, Тусен ЛьУвертїр (L'Ouverture), щоби тим означити, що він нїби ті двері, котрі отвирають муринам красну будучність, — був незвичайно даровитим чоловіком, котрий з великою охотою читав історию военних походів Александра Македоньского і Цезаря а також і дїла римских та грецких істориків. Єго можна сьміло назвати „Вашинґтоном републики Ґаїті", бо як той основатель Сполучених Держав північної Америки так і

ескадра під проводом адмірала Сампсона кружит межи Кубою а Гаїті, а на водах повисше Порторіко бачено ескадру іспаньску. Може бути, що вже в недїлю прийшло до малої военної стрічи межи обома фльотами. Після других вістий ескадра іспаньска має находити ся коло француского острівця Мартінік в Малих Антилях. Телеґрами з Кі-Вест подають, що в понедїлок бачено з сего рога Фльориди два американьскі военні кораблї пливучі дуже звільна в сторону Кі Весту. Догадують ся, що ті кораблї тяжко ушкоджені в недїльнім бою. Урядова вість з Гаванни додає, що два американьскі кораблї хотїли сфорсувати пролив, ведучий до пристанї Карденас, що однакож стрінули ся тут з трема канонірками іспаньскими і мусїли подати ся в зад. Вість, що Американцї силують ся висадити на Кубу 50—60.000 війска сухопутного, потверджує ся.

Новинки.

Львів дня 12-го мая 1898.

— **Відзначеня.** Є. Вел. Цісар надав радникови висшого суду краєвого у Львові, Кар. Мисиньскому, ордер зелїзної корони.

— **Іменованя.** Ц. Мінїстер рільництва іменував старших комісарів гірничих: Ів. Подгурского, Йос. Салямона і др. Алекс. Тольдта, радниками гірничими; гірничих комісарів: Тад. Гаравевича, Ів. Сїневича, др. Герм. Веста і др. Кар. Бляшка, старшими комісарями гірничими, вкінци ад'юнктів: др. Кар. Горіяка, Фр. Гайслера, Юр. Онишкевича, От. Роткого, др. Теод. Рудля, др. Казим. Мидовича і Фр. Фридриха, гірничими комісарями.

— **Ц. к. краєва рада шкільна** ухвалила між иншим, на засїданю з дня 9 мая 1898: 1) Висказати о. Ів. Корчиньскому, римо-кат. пароxови в Войнилові, признане і подяку за довголїтну і ревну дїяльність на становищи предсїдателя місцевої ради шкільної у Войнилові; 2) затвердити вибір пп. бар. Мариана Блажовского і Казим. Потворовского, на відпоручників ради повітової до ц. к окружної ради шкільної в Бучачи; 3) визначити на представителя учительства до окружної ради шкільної в Ланцутї Йос. Кублина, учителя в Лежайску; 4) іменувати учителями: Ір. Балеву молодшою учителькою 2-кл. школи в Товстім, Йос. Вольского учителем при 1-кл. школї в Галущинцях, Ів. Калиняка в Панасівцї, о. Сал. Сцисловича римо-кат. катихитом в Бережанах, Фил. Кінера учителем при 1-кл. школї в Ганунинї, Ем. Богуневича в Дроговижи, Ольгу Ольшаньску в Лупковї, Юл. Келера в Рясній рускій, Мар. Квятковского в Щеплотах, Юл. Шолдру молодшою учителькою 2-кл. школи в Кривчи, Юл. Костецку учителькою при 1-кл. школї в Суходолї, Ів. Савкова старшим учителем при 5-кл. школї в Ліську, Ів. Чемарника учителем при 1-кл. школї в Кутисках, Мих. Домазара управителем 2-кл. школи в Любіни великім, Викт. Томашевску учителькою при 1-кл. школї в Реклинци, Стан. Вуфку управителем 5-кл. школи женьскої в Рудках, Алекс. Струминьского управителем 2-кл. школи в Сухоставі, Володим. Кабаровского управителем 2-кл. школи в Городжанні великій, Авг. Кабаровску молодшою учителькою при тійже школї, Сев. Зембицку учителькою 1-кл. школи в Лївчичах, Берту Шукатку в Адриянові, Стан. Кавтівну молодшою учителькою 2-кл. школи в Княгиничах, Йос. Гриника управителем 2-кл. школи в Вільшаниці, Володим. Левицкого молодшим учителем 2-кл. школи в Сущині, Теод. Яницкого управителем 2-кл. школи в Довгім, Кир. Скшиванївну молодшою учителькою 5-кл. школи в Скалатї, Володисл. Мигуцкого старшим учителем 4-кл. школи в Грималові, Брон. Хорунжанку молодшою учителькою 6-кл. школи в Бережанах, Алекс. Тебинку молодшою учителькою 2-кл. школи в Делятині, Володисл. Яницкого учителем 1-кл. школи в Павшівцї; 5) перемінити від 1 вересня 1898 народні школи однокласові в Трибухівцях бобрецкого повіта, в Соколю каменецкого повіта і в Стрептові тогож повіта, на двокласові, однокласову в Хоцимири городеньского повіта на трикласову і трикласову в Настасові тернопільского повіта на чотирокласову; 6) зорганїзувати доповняючий курс рільничий при двокласовій школї в Маґерові равского повіта від 1-го вересня 1898; 7) приймити до відомости справозданя шкільних інспекторів краєвих з люстраций гімназий в Ряшеві і Самборі, учительскої семинариї женьскої у Львові і народних шкіл в ряшівскім окрузї.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** гр. Стан. Баденї повернув вчера рано до Львова.

— **Підмоги для церков і охоронок.** З призначених Соймом до розпорядимости Видїлу краєвого 1.000 зр. на запомоги для церков, уділив Видїл краєвий: на направу церкви в Острові, ярославского повіта 100 зр., на будову церкви в Монастири дережицкім дрогобицького повіта 100 зр., на украшене і докінчене будови церкви в Корельчах перемишляньского повіта 100 зр., на докінчене будови костела в Березовици збаражского повіта 200 зр., на будову церкви в Махнові равского повіта 100 зр., на будову костела в Турцї 200 зр. і на будову церкви в Слобідцї джуриньскій чортківского повіта 200 зр. — На охоронки призначив Сойм 1800 зр., а Видїл краєвий уділив між иншими з тої суми для сс. Служебниць в Кривчи 50 зр.

— **Станиславівскі рускі товариства** відсьвяткують дня 17 с. м. 50-ті роковини знесеня панщини богослуженем в катедральній церкви о годині 9-ій рано народним вічем, а вечером концертом в театральній сали. По концерті відбуде ся забава з танцями. Вступ на салю 1 зр., для родин з 4-ох осіб 3 зр., льожі 4 зр., фотелї бальконові 1 зр. Початок концерту о годині 8-ій вечером.

— **Про огонь в Лашківцї** під Чернівцями пишуть: Погоріло девять хат з господарскими будинками а межи ними одно господарство, що вартувало до 6.000 зр. Огонь повстав у одного пяниці, здає ся із завчасно винесеного на двір попелу. З Кіцманя приїхали зараз дві більші сикавки, жандарми і поліцаї на конях. Явили ся також комісар і староста. Через сильний вітер не було можна богато ратувати, все горіло майже нараз. Не було також коли жінкам хати оббігати, лиш одна бабка винесла образ і жиди винесли свої заповіди і не погоріли, — бо їх хати стояли на боцї. Другі жіночки казали, що добре винести як є помічний образ, бо він відвертає вітер, однако не знають яким способом образ стає ся помічним. Залежить і від того, чи є щаслива душа в хатї. В ночи приїхала з Чернівців сторожа огнева з восьми возами. Мала она бочки наповнені уже водою, та гасити не було що, бо все погоріло. На другий день приїхав п. президент Буковини, оглядав докладно всї згарища з кіцманецким старостою і дав на погорільців 300 зр. Парох тутешний Дашкевич дав 50 зр. Здало би ся ще, бо декотрі без помочи не мали би що і їсти, а жид не пожичить, як нема на що. Громадский уряд нїчим не може помогчи, бо кажуть, що він пїний і одного гроша не стоїть. Заобезпеченого не було нїчого. До того люди ще не дійшли, а примусового обезпеченя ще нема.

— **Нещасливий випадок.** Двалїтна дитина учителя Вігуна в Коломиї, користаючи з першого погідного дня сеї весни, вибігла в саме полудне на подвіре. Хотїла зловити кота і дістала ся через завалений паркан до сусїдного огороду, де був рів, наповнений водою. За годину отець став шукати за дитиною і побачив вистаючі з води черевики. То була его утоплена дитина, що упала мабуть коміть головою до води і утопила ся.

він сполучав в собі великі прикмети мужа державного і стратеґа, любив горячо свою вітчину, був скромним, великодушним і чоловіколюбивим. Але й сему освободителеви острова Гаїті не судило ся дожити плодів свого змаганя і трудів. Саме коли він по висвободженю вітчини забрав ся направляти понищені плянтациї, явила ся велика фльота француска, котру вислав не хто иньший лиш сам перший конзуль француский Наполеон Бонапарте, щоби покорити острів. Фльота, що в грудни 1801 р. виплила з Франциї числила 21 фреґат і 36 инших кораблів военних та везла 30.000 войска, людий, що бували під Наполеоном у всїляких битвах, в Африцї, в Італїї, в Альпах і над Реном. Головним комендантом армії був шурин Наполеона ґенерал-капітан Ле Клерк (Le Clerc). Він привіз був Тусенови Ль'Уевртір власноручне письмо від Наполеона, та обіцював ему всїлякі користи, скоро би він добровільно піддав ся Франциї. Але той мурин не дав ся намовити до того ані просьбами анї грозьбами і так розпочала ся борба, котра вела ся з рідкою завзятостию.

Коли француски кораблї явили ся перед містом Кап Гаїті, самі его жителї підпалили его. То само стало ся з містом Порт о Пренс і з многими другими. Всюди, куди лиш прийшли Французи, застали самі згарища. Коли же они пустили ся до за муринами в гори та непроходимі лїси, мурини нападали на ворога зі всїх боків і розбивали его армію. Чорний Вашінґтон, Тусен, був всюди, всюди додавав відваги і укладав пляни та вишукував нову поміч і раду. Єму помагали ще муриньскі команданти Десалїн і Христоф.

Війна тягнула ся вже кілька місяців, аж Ле Клерк не могучи дати собі ради предложив Тусенови зробити згоду. Тусен, котрий мав на оцї добро краю пристав на то не перечуваючи того, що стане ся жертвою хитрого Ле Клерка. Бо коли той запросив его на раду і Тусен прийшов, Ле Клерк велів его закувати в кайдани і зараз повезти до Франциї, а Наполеон з гніву, що гордий мурин не хотїв ему покорити ся, казав его замкнути підчас зими в холодній вязници під землею в Безансонї. Тусен, що привик був до тепла, не видержав студени у вязници і помер в цьвітни 1803 р.

По підступнім зловленю Тусена борба на острові завела ся ще з більшою завзятостию. Французи розлючені, що мурини не хотять їм піддати ся, мучили страшенно всїх що попали ся їм живцем в руки: сотками стріляли їх, вішали і топили або душили на кораблях занапаленою сіркою, словом розпочала ся така сама робота як за панованя Іспанцїв, а мурини знов мстили ся де лиш могли. Так н. пр. казав Десалїн, коли облягав місто Кап Гаїті, виставити перед его мурами 500 шибениць і на кождій з них повісити одного зловленого Француза. Муринам в поміч прийшла ще й жовта пропасниця, котра з незвичайною скоростию почала ширити ся між Французами на острові. Всї кораблї і шпиталї були повні недужих і умираючих. Надходяче на поміч войско з Франциї, не могло нїяк заповнити страт. Були кораблї, на котрих залога три рази пораз поpаз була вимерла. В Кап Гаїті і Порт о Пренс не було дня, в котрім би не умирало по 300 до 400 людий. В армії француской настав розлад; офіцири вже не думали о славі і почестях, лиш просили, щоби чим скорше вертати до Франциї. Із спису погибших, котрі ще доси задержали ся, показує ся, що тогди згинуло там від жовтої пропасници 20.000 пішого войска, 9000 матрозів, 1500 офіцирів піших і корабельних, 700 лїкарів і хірурґів, 14 ґенералів а межи ними і сам Ле Клерк та 3000 людий, що прийшли були з войском.

Коли накінець в грудни 1803 р. анґлїйска фльота з'явила ся коло Кап Гаїті і приступила до союза з муринами, Французи мусїли піддати ся а Наполеон мусїв уважати Гаїті за страчений. Цїлий той похід коштував Французів 55.000 людий і 200 мілїонів франків. На чолї републики Гаїті станув тепер Дасалїн (Dessalines), котрий в 1804 р. коронував ся на цісаря під іменем Якова I. — Оттак боролиси мурини за свою свободу, а наші свобідні люди ідуть нинї добровільно в неволю в ті краї, де давнїйше невільниками були мурини!

Коли правда, що якесь місце може бути нещасливе, то місто Кап Гаїті хиба лежить на таким, в цїлім сьвітї найнещасливійшім місци. Хтож знає, кілько разів оно вигоріло і було збурене аж до тла з тої пори, коли Колюмб тут виставив свій злощастний форт Навидад? Іспанцї, Французи, Анґлїйцї і мурини палили се місто та пускали на него огнисті кулї. Навіть сама природа була завзяла ся на него, бо в 1842 р. було тут страшенне землетрясене, від котрого згинуло 8000 людий і майже всї доми завалили ся. Тому то й справедливо названо се місто „нещасливим" (the ill fated City). Коли се місто звало ся ще Кап Франсе і уважало ся за західно-індийский Париж, мало 50.000 жителїв, величаві палати і просторі площі, на котрих красували ся монументальні керницї. Тут був прекрасний театр, езуїтска семінария, жіночий монастир, великі касарнї і тим подібні будинки. З того всего нема тепер і слїду. Теперішне Кап Гаїті єсть містом розвалин, збудоване поможи купами румовища і розвалин давнїйших церков, монастирів і палат. На тих і межи тими купами румовища, котрі усунути нїкому і не снить ся, стоять без всякого ладу

— **На будову доріг** признав Виділ краєвий з фонду 300.000 зр. відданого ему соймом до розпорядимости слідуючі беззворотні підмоги повітам у всхідній Галичині: перемискому на дорогу Халупки медицкі-Ниновичі 5000 зр., рогатиньскому на дорогу Рогатин-Черче 1000 зр., перемишляньскому на дорогу Куровичі-Солова 2691 зр., дрогобицкому на дорогу Тиравка-Глинне 4011 зр. 44 кр., староміскому на дорогу Лаврів - Мшанець 3000 зр., надвірняньскому на дорогу Надвірна - Лапчин 1000 зр., равскому на дорогу Любича-Юзефівка 3000 зр. і на будову моста в Тенятичах 300 зр., березівскому на дорогу Березів - Ноздрець 6000 зр., каменецкому на дорогу Камінка-Батятичі 2000 зр., а загалом на дороги 4435 зр., бобрецкому на дорогу Бортники - Голешів 1123 зр. 68 кр., а на дорогу Бортники - Ходорів 1500 зр., борщівскому на дорогу Перейли - Шишківці 2000 зр., сокальскому на дорогу Сокаль - Тартаків 7000 зр., жовківскому на дорогу Жовків - Камінка струмилова 4000 зр., самбірскому на дорогу Перемишль-Рудники 2973 зр., чесанівскому на дорогу Любачів-Грушів 2297 зр. 57 кр., городецкому на дорогу Любінь-Мшана долішна 1000 зр., підгаецкому на дороги Підгайці - Божиків і Підгайці-Денисів 4000 зр., яворівскому на дорогу Яворів - Немирів 2000 зр., городеньскому на дорогу Незвиска - Овертин 8000 зр. і товмацкому на дорогу Товмач-Богородичин.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: Почавши від 8 мая с. р. аж до 11 вересня с. р. включно будуть переходити поміж Львовом і Бруховичами слідуючі поїзди льокальні: поїзд ч. 2255 відходячий зі Львова о 2 год. 15 мін. по полудни тілько в неділї і сьвята; поїзд ч. 2257 відходячий зі Львова о 3 год. 26 мін. по полудни щоденно; поїзд ч. 2260 повертаючий до Львова о год. 8 мін. 12 вечером тілько від 8 мая до 30 червня включно і від 16 серпня до 11 вересня включно щоденно; поїзд 2262 повертаючий до Львова о 8 год. 31 мін. у вечер тілько від 1 липня до 15 серпня включно щоденно. Специяльний розклад їзди згаданих поїздів льокальних оповіщено афішами. При тім звертає ся увагу, що білети до тих поїздів набувати можна також в зелїзничім бюрі інформацийнім (ул. 3 мая, готель Імпериял) в годинах урядових а іменно в будні дни від 8-ої рано до 3-ої по полудни, а в неділї і сьвята від 8-ої рано до 12-ої в полудне.

— **Марк Твен**, славний гуморист американьский, прибув оногди incognito до Львова з Росиї. На двірци зелїзничім пізнав его один пан, котрому лучалось бачити его в товариствах віденьских, і тим способом „здемаскував“ его. Може і о нашім Львові напише Твен яку цікаву сьміховину.

— **Арештоване торговельника дївчатами.** Агент полїцийний Лебль викрив і арештував торговельника дївчатами Мордка Гофера з Вижниці, що наміряв вивезти на Всхід пять дївчат, приобіцявши їм добре платні місця в Румунії. Нинї Мордко Гофер у вязници роздумує над тим, який то ховзкий інтерес торговля дївчатами.

— **Електрична кухня.** На виставі в Бруксели находить ся електрична а заразом і автоматична реставрация, котра своєю незвичайностию будить загальну увагу. Вздовж стїн великої салї находять ся 25 цм. широкі а 75 цм. високі шафи, котрі місто дверий мають шкляні плити так, що можна бачити, що в середині находить ся. В кождій шафі є десять шуфляд, а в них находить ся якась страва, котру через шкляний отвір можна бачити. Страви є найрізнороднїйші, а хто хоче їсти, то кидає до відповідної дїрки означену скількість центимів, почім відчиняють ся дверцї до жаданої страви. Відповідний прилад відставляє страву на стіл, де вже приготовані ножі, ложки і вилки. Кельнери занимають ся лише прятанем стола. Недогідність для гостий є лише та, що не можна собі страви вибирати, бо они виходять з автомату по черзї. Хто хоче отже з'їсти страву таку, яку він желає, мусить зачекати аж доки еї черга не прийде. Електрична струя піддержує в тих шафах потрібну температуру.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: „Шлях зелїзниці передмійскої Гайлїґенштайн-Гітельдорф-Гакінґ віденьскої зелїзниці мійскої зі стациями Ґерстгоф, Гернальс, Отакрінґ і перестанками Унтер-Деблїнґ, Обер-Деблїнґ, Брейтензе передасть ся до прилюдного ужитку дня 11 мая с. р. Стациї Дерстгоф, Ґернальс і Отакрінґ уряджено для загального руху, стацию Гайлїґенштадт для такого самого руху з виїмкою предметів вибухових а перестанки Унтер-Деблїнґ, Обер-Деблїнґ і Брайтензе тілько для руху особового.

Торг збіжевий.

Львів дня 11-го мая: Пшениця 13·55 до 13·75 зр.; жито 10·25 до 10·50; ячмінь броварний 8·25 до 8·75; ячмінь пашний —·— до —·— овес 8·70 до 9·10; ріпак —·— до —·—; горох 9·50 до 11·—; вика 6·75 до 7·25; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 8.— до 8·50; гречка 9·50 до 10·50; конюшина червона галицка 35·— до 48·—; шведска —·— до —·—; біла —·— до —·—; тимотка 15·— до 22·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 7·— до 8·15; нова —·— до —·—; хміль —·— до —·—.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Віденъ 12 мая. Fremdenblatt доносить, що розпущена деякими часописями вість, немов би реґуляция платнї урядників мала війти в житє з днем 1 липня, есть безосновна.

Торіно 12 мая. Король з женою від'їхав до Риму.

Ню-Йорк 12 мая. Урядово стверджено, що кораблї, які бачено коло Кі Вест, суть американьскими воєнними кораблями і сильно ушкоджені Іспанцями.

Мадрид 12 мая. Іспаньска фльота вернула до Кадиксу. З тої причини повстало обурене на міністра маринарки.

порозкидані доми, оттак, як кому захотїлось побудувати ся, а доми ті суть зі всїлякого материялу і всїляких стилїв, яких лиш хто захоче. Анї приватні доми анї публичні, побудовані правительством не мають в собі нічого такого, що могло би чужинця займати. Лиш одні руїни, що пригадують давну бувальщину та пречудні околицї, звертають на себе увагу.

Вже самі гори на яких 500 метрів високі, під котрими на малій рівнинї стоїть місто, роблять імпонуюче враженє. Ще величавійше виглядають подальші гори в середині острова, з котрих на найвисшім, 1600 метрів високім вершку, стоять руїни великої кріпости збудованої муриньским королем Христофом, цитаделї Ля Феррієр (La Ferrière). Кінцї гір обнимають простору лїсами і плянтациями вкриту долину, поперерізувану многими ріками, котра доходить аж до моря коло Кап Гаїті. Не диво, що францускі кольонїсти, котрі тут нажили богато всїлякого добра, не хотїли сего раю відступити муринам. Аж жаль бере, длячого така сумна доля сего раю, що він мусїв дістати ся в лїниві і брудні руки муринів, котрі не знають, що робити з такою дорогоцїнностию.

Чого могла би тут доказати добра господарка на плянтациях і розумне використоване величезних богатств землї, видко вже з того, що тих кілька тисячів Французів, які в послїдній третинї тамтого столїтя жили доокола Кап Франсе, вислали звідси в 1791 р. 45 і пів мілїона фунтів цукру, 29 і пів мілїона кави, 200.000 фунтів индиґа, 9000 шкір і богато ще инших продуктів. Що господарка в сїм краю в послїдній сотцї лїт не лиш не поступила наперед, але ще й пішла взад, видко з того, що в 1891 р. не вислано неповна 10 мілїонів фунтів кави, а крім 347.000 фунтів какао не вивезено звідси нічого важнїйшого. Чорне населене за лїниве, щоби збирати ті богатства, які єму що року прирастають, і длятого з року на рік пропадає марно велика маса кави і овочів. В мори есть богато всїлякої риби, але мурини волять штокфіша, котрого привозять з Нової Фунляндиї, бо его без труду можна дістати в торговлях европейских купців. О якімсь промислї в Гаїті нема й бесїди, отже всю готову одїж і материї на одїж та зелїзні товари привозять з заграницї.

Більша часть муринів в Гаїті есть темночорна і она не вирікає ся свого африканьского походженя. Але й мішанців тут так богато, що в самім Кап Гаїті не трудно би уложити з них взорець після того подїлу, який завів француский подорожник Моро (Moreau de St. Méry) в своїм дїлї о сїм острові. Першими в сїм подїлї суть терцерони т. е. мішанцї з подружа білих з мулятами. З білих і терцеронів родять ся квартерони або квадрони; з білих і квадронів виродж‌ують ся квінтерони і так дальше, аж до октавонів. Коли побере ся мурин з мулятк‌ою, то виродить ся ґріф, женьского рода: ґріфона; з мурина і ґріфони вироджуєсь марабу, женьского рода: марабут. В якім відношеню мішає ся кров, такий буває і мішанець. Коли переважає кров чорного, то у мішанця есть волос вовнистий як у мурина: так само бувають з него тогди грубі, як у муринів, вилицї, плескатий ніс, широкі уста і грубі губи та чорні очи з жовтаво-білим білком. Коли же переважає біла кров, то мішанець есть лиш темнїйшої барви тїла та відріжняє ся лиш деякими ознаками на нігтах і губах; у октавонів вже тих ознак зовсїм не видко.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

І Н С Е Р А Т И.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом Б. І. Вебера.